

eniga vagana posetve javalne na vsaki njivi pride-
lati da; na polji, kamor se vagan ovsá poseje,
pa ima več kakor 16 nar večih kostanjevih dreves
prostora dovelj, ktere na leto 160 do 240 vaga-
nov kostanja rodé.

Ni potreba, de bi se kostanj na posebni svet
sadil, on raste, kamor se vtakne, zraven cest, po-
tov, po suhih pašnikih, okoli vasi, cerkev, poko-
pališ i. t. d. Kostanj je veliko in práv košato drevó,
ki prijetno senco daje, pod ktero se popotniki in
delavci po dokončanim deli odahnuti in ohladiti mo-
rejo; tudi tisti, ki imajo deleč v cerkev hoditi, se
bodo radi pod njim, posebno pri hudi vročini, sha-
jali in sv. maše in večernic pričakovali. Kosta-
njeve drevesa razun tega tudi tiste kraje, koder
rastejo, lepšajo, zrak poboljšajo, in so o
nesreči ognja za bližne poslopja gotova bramba.
Kdo ne zahaja rad iz Ljubljane v pomladnim in
poletnim času v Latermanovo sprehajališe, kjer
lepe verste košatih kostanjev stojé? Naj bo gospod
ali kmet, bogat ali ubog, vsak rad v blažni senci
šetuje in vesel čisti zrak diha; kdo se tukaj ne
razveseluje miliga petja mnogoverstnih ptičkov, ki
se tukej zbirajo potem, ko so na tavžente in tav-
žente škodljivih gosenc in družih merčesov, kteri
so našim vertam in sadnim drevesam hudi sovraž-
niki, potrebili in pokončali! —

Divji kostanj raste sicer nar hitreji v dobri
zemlji, pa se tudi slabši zemlje ne vstraši, če le
njegove korenine preveč suhote ne terpé; preveč
suhe visočine mu pa ne teknejo. Kdor si hoče div-
jiga kostanja zarediti, naj si nabere v jeseni
zreliga kostanja in naj ga posadí v prekopano
zemljo boljši sorte (v zasadiše mladih drevesc),
in sicer dober čevelj zerno od zerna. V drugim
letu se drevesčiku vsi odrastiki porežejo, de bolj
čversto kviško raste, ravno takó, to de v under ne-
malo manj, se porezujejo odrastiki tudi v tretjim
letu; v 4. ali 5. letu bodo že po sežnji dolge in
močan pale debele drevesca zrastle, ktere se mo-
rajo v jeseni, kader že listje zgubé, ali pa zgodaj
spomladi iz drevesniga zasadiša izkopati, takó de
se korenine zlo ne poškodvajo, in potem na svoj
kraj v tri čevlje široke in poldrugi čevelj globoke
jame posaditi, in, de bodo na ravno rastle, h ko-
ličam rahlo privezati.

De bi pa otroci ali pa odrašeni gumpci po
vaseh kostanjevih dreves s klatenjem ne poškod-
vali in zrelega sadú preveč ne pokvarili in razne-
sli, bi bilo práv, če bi se jim za vsak jerbas na-
braniga zrelega kostanja kak krajcar plačila oblju-
bil. Kdor bo to storil, bo vidil, de bo dobro
opravil, kér je, kakor smo povedali, za živinsko
pičo vsak vagan olušeniga kostanja ravno toliko
vreden, ko vagan ovsá.

Po časopisu c. k. Česke kmetijske družbe. Danecki.

Nekaj od kmetijstva pri Kinezih.

Kinezje, od kterih smo že večkrat kaj pove-
dali, obdelujejo svoje polja in njive večidel s svo-
jimi rokami; nimajo ga pri kmetijstvu skorej dru-
ziga oródja, kakor matike in lopate. Le práv po red-
kama se v Kini drevó (plug) narajma, in če ga
kje imajo, se ondi, kakor pri nas konji in vóli,
domača družina vanj vprega. Tega težkiga dela
se morajo večidel ženske poprijeti, zató, kér so
ženske v tí deželi od možkih le malo obrajtane.

Krav, volov in mežgov je po Kinežkim práv
malo, in če se ravno kje kak rép narajma, je takó

reven, de komaj kosti nosi. — Nimajo je ne pašé,
ne pašnikov; slab plevél, ki ga po njivah, zraven
kolovozov in družih potov po malim priraste, je
vsa piča imenovane živine. V Kini je vsak kosčik
zemlje z zernjem, nar več z laškim pšenam (raj-
žam) obsejan. Kér Kinezje živine ne redé, jim tudi
gnojá vseskozi primanjkuje, in napraviti si ga kaj,
si neizrečeno veliko prizadevajo; ravno zató se tudi
povsod starčikov in otrok z jerbasi, cajdami in
pletenicami okrog hoditi vidi, v ktere razno trohli-
no, blato in veliko družih reči nevtrudama za gnoj
nabirajo. Brivci brijejo in lasje strižejo dostikrat samó
zató, de jim obriti in ostrizeni lasje ostanejo, ktere
skerbno naberejo, hranujejo in kmetovaveam za do-
ber gnoj prodajajo, kteriga bolj čislajo, kakor gnoj
od rogov, parkljev in kopit mnoge živine. De si
pa kinéžki brivci lahko veliko las napravijo, že
iz tega lahko prevedimo, kér si Kinezje celo gla-
vo, razun eniga veršička verh temena, obriti dajo.
Po tem takim Kinežke glave njive in polja gnojé.

Poglavitni živež kmetovavcov v Kini so race
in svinjsko mesó. Race in svinje Kinezje narveč
obrajtajo; zató, kér mislijo, de te živali zemlji
nikakor ne škodjejo, ktera je po njih mislih samó
za človeški prid vstvarjena, ne pa za druge živali,
ktere zeliša jedó, in po tem takim zemeljske rast-
ljine poškodvajo, kakor: ovce, krave in konji, kterih
se nikjer ne vidi, razun po goratih krajih, kjer
se kmetijstvo takó ne sponaša, kakor na ravnim polji.

Kinezje imajo poljedelstvo v neizrečeni časti.
Vsako leto obhajajo 24. dan družiga mesca velik
praznik, pri kterim je tudi njih cesar s posebno
radostjo pričijoč. Kakor je kinéžki cesar za poljo-
delstvo vés vnet; ravno takó ima tudi cesarica z
murvami in sviloprejkami, ktere deželi neizre-
čeno veliko koristi snujejo, nar večí veselje. Ta
praznik se praznuje v devetih mescu.

Slovenske besede.

(Nadalje.)

R. Kakó bodem druge slavijanske Novine in
bukve bral, kér raznih narečij ne razumem?

J. Kdor zvunaj slovenščine nobenega dru-
gega slavjanskega narečja ne zna, bode dosti
neznanega našel, ako slavjanske bukve iz kakega
daljnega kraja v pest prime. To je že taka: kar se
človek ni učil, pa ne zna; kar ne zna, se palehko
naučí, ako samo hoče. Ni gerdó, pravijo pri Zilji,
ako kdo kaj ne zna; pa gerdó je, ako se
učiti noče. — Práv imajo! — Kdor se hoče med
izobražene Slavjane šteti, mora še kako drugo
slavjansko narečje razumeti. Tudi ni to nič težkega.
Mi imamo štiri narečja; drugi narodi jih imajo
veliko več; brez narečij pa ni ga živega jezika,
ako je le količkaj razprostranjen. Ako jedno na-
rečje dobro znaš, si si odperl vrata k vsim dru-
gim. Kupi si pred vsim malo, pa jederno slovnico
(gramatiko) Babukičevo, in beri tri ali štiri
liste, postavim od Zagrebških Novin in od Danice
z jednim, ki tisto narečje že bolj zna, in razumel
bodeš, kakor bi bil sred tistih krajev domá. Brez
truda, ni kruha.

R. Da bi le bukve in novine takó drage ne
bile; kakó bi se le naredilo, da bi boljši kup
prišle?

J. Senosek mora imeti kôso, sekač sekiro,
terica terlico; kdor se hoče izobraziti, mora imeti
bukve. Koliko krajcarjev se zažene za prazne re-
či, — koliko za bukve in novine v ptujih jezikih